

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра державного управління,
документознавства та інформаційної діяльності**

ISSN 2617-4650

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

**Збірник наукових праць
Випуск 1-2, 2016 р.**

Рівне – 2016

Зміст випуску

<i>ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	Валіулліна З.В. Корпоративні моделі забезпечення безпеки та економічного балансу у сучасних міжнародних економічних відносинах.....	7	
	Антонова С.Є., Присяжнюк М.М., Сафронюк О.Б. Державне регулювання розвитку економічного потенціалу Рівненської області на сучасному етапі.....	14	
	Гладченко А.Ю. Фактори впливу ТНК на державне управління економічною рівновагою.....	22	
	Миськовець Н.П. Державне регулювання розвитку екосистемного підприємництва в Україні.....	29	
	Притула М.Ю. Європейський досвід управління процесом раціонального природокористування.....	38	
	Сазонець І.Л., Шкоропад Н.О. Інструментарій забезпечення інформаційної безпеки регіону.....	45	
	Сазонець О.М. Світові стратегії інформатизації та тактика наздоганяючого розвитку України.....	50	
	Стець Н.В. Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств в умовах економічних трансформацій в державі.....	61	
	<i>СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	Дидманидзе Ибраим, Донадзе Михаил, Кахидзе Реваз Основные принципы построения интегрированной информационной системы управления ВУЗов.....	67
		Дробко Е.В. Теоретичні аспекти удосконалення механізмів державного управління у сфері надання духовної допомоги учасникам бойових дій.....	74
Залужна А.Є. Теоретико-методологічні засади осмислення культурної політики держави.....		83	
	Зима І.Я. Визначення проблем реформування соціальної державної системи управління охороною здоров'я в Україні.....	88	

Корбутяк В.І., Даніловець К.М., Пилипчук А.В. Роль електронного документообігу в діяльності місцевих органів виконавчої влади.....	96
Маланчук Л.О., Романишина І.Д. Організації діловодства в органах місцевого самоврядування на прикладі сільських рад.....	101
Набочук О.Ю., Мартинюк С.В. Роль органів місцевого самоврядування в розвитку освіти Рівненщини: сучасний стан, перспективи.....	108
Тихончук Л.Х. Економічне регулювання державою міжнародної діяльності корпорації.....	115
Фесянов П.О., Білобран Т.В., Кобринчук А.С. Роль територіальних громад в економічному житті Луцького району Волинської області.....	121
Цецик Я.П., Мартинюк Г.Ф. Політика польської влади у галузі освіти на Волині у міжвоєнний період.....	126
Вимоги до оформлення статей.....	132

Issue's Contents

<i>ECONOMIC PROBLEMS OF PUBLIC ADMINISTRATION</i>	Valiullina Z.V. Corporative models providing for economic balance in present-day international economic relations.....	7	
	Antonova S.Y., Prysiachniuk M. M., Safroniuk O. B. State regulation of development of economic potential of the Rivne Region at the modern stage.....	14	
	Hladchenko A. Y. Factors influence on governance TNC economic equilibrium.....	22	
	Myskovets N.P. State regulation of development of ecosystem enterprises in Ukraine...	29	
	Prytula M.Y. European experience of management of the process of rational authorization.....	38	
	Sazonets I.L., Shkoropad N.O. Institution of institutional insecurity of the region.....	45	
	Sazonets O.M. World strategies of informatics and the tactics of developing development of Ukraine.....	50	
	Stets N.V. Effectiveness of farming agricultural enterprises in conditions of economic transformations in the state.....	61	
	<i>STRATEGY AND TACTICS OF PUBLIC ADMINISTRATION</i>	Didmanidze Ibraim, Donadze Mikhail, Kakhidze Revaz Basic principles of building an integrated information management system of universities.....	67
		Drobko E.V. Theoretical aspects of improvement mechanisms of public administration in providing spiritual assistance to combatants.....	74
Zaluzhna A.Y. Theoretical and methodological bases of measurement of the cultural policy of the state.....		83	
Zyma I.Y. Determination of the problems of reforming the social state health care management system in Ukraine.....		88	

Issue's Contents

Korbutiak V. I., Danilovets K.M., Pylypchuk A.V. The role of electronic documentary cooperation in the activities of local bodies of the executive authority.....	96
Malanchuk L.O., Romanyshyna I.D. Organizations of business in local government organizations by the case of agricultural council.....	101
Nabochuk O.Y., Martyniuk S.V. The role of local government organs in developing equal education: the modern state, perspectives.....	108
Tykhonchuk L.H. Economic regulation of the state of international corporate activity.....	115
Fesianov P.O., Bilobran T.V., Kobrynychuk A.S. The role of territorial groups in the economic life of Lutsk Region of the Volyn Region.....	121
Tsetsyk Y.P., Martyniuk H.F. Politics of the Polish government in the field of education in the intervention period.....	126
Requirements for Authors	132

2012 No. 5029 – dated October 16, 2012 No. 5461 – dated March 27 2014 number 1166 – December 27, 2014 number 76

7. Ilyin I. A. Path of spiritual renewal / I. A. Ilyin // Way to the obvious. – M. : Republic, 1993. – P. 134–288. – (thinkers of the twentieth century).

8. Lisnycha V. M. Sociocultural needs of citizens: realization and satisfaction in the conditions of pluralistic segmentation of Ukrainian society: author's abstract. dis Cand. Cultural Studies / V. M. Lisnycha. – Kyiv, 2014. – 19 p.

9. Kirsanov V. Culture of leisure as a subject of cultural politics / V. Kirsanov // Bulletin of the Book Chamber. – 2006. – № 1. – P. 46–48.

10. Kostyria I. O. Modern political and ideological priorities of culture management in Ukraine: teach. manual / I. O. Kostyria. – K. : Kiev National University of Culture and Arts, 2011. – 160 p.

11. Culture and human development: (essay philosophical-methodological problems) / V. Ivanov [and others]. – K. : Science. thought, 1989. – 320 p.

12. Cultural policy in Ukraine. Analytical review / edited by O. Hrytsenka. – K. : UCEAN, 2007. – 160 p.

13. Adams D. and Goldbard A. Basic Concepts: Modes and Means of Cultural Policy Making (1995, 1986) // <<http://www.wvcd.org/policy/concepts.html>.

14. Cultural Polisi: A Preliminary Study. – Paris: UNESCO, 1969. – P. 5–7.

УДК 351.773

Зима І. Я.

к.мед.н,

Головний лікар комунального закладу

«Рівненська обласна клінічна лікарня», м. Рівне

ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМ РЕФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Zyma I. Y.

PhD in Medical science

Chief Physician of the Municipal Institution

"Rivne Regional Clinical Hospital", Rivne

DETERMINATION OF THE PROBLEMS OF REFORMING THE SOCIAL STATE HEALTH CARE MANAGEMENT SYSTEM IN UKRAINE

В статті проаналізовано науково-методичні підходи до реформування системи управління охороною здоров'я на основах соціальності. Проведено анкетне дослідження. Запропоновано визначити пріоритети державного управління в цій сфері, вплив інститутів, ступінь важливості проблем, труднощі, критерії, напрями реалізації державної політики, напрями формування здорового способу життя, зроблено висновки щодо проблем вдосконалення системи управління охороною здоров'я

The article analyzes the scientific and methodical approaches to reforming the health care management system on the basis of social values. A questionnaire survey was conducted. It is proposed to determine the priorities of public administration in this area, the influence of institutes, the importance of problems, difficulties, criteria, directions of implementation of state policy, directions of the formation of a healthy lifestyle, conclusions are made regarding the problems of improving the system of health care management

Ключові слова: реформування, здоров'я, управління, пріоритети, інститути, критерії, державна, політика.

Keywords: reforming, health, management, priorities, institutes, criteria, state policy.

1. **Постановка проблеми.** Стан системи охорони здоров'я залишався практично незмінним до останнього часу. Сьогодні прийнято низку законодавчих актів та нормативних документів що наближають систему охорони здоров'я України до світових зразків, роблять її більш соціальною та одночасно ставлять на ринкові рейки господарювання. В основу медичної реформи закладено фундаментальні підходи соціального забезпечення громадян, можливостей розширеного відтворення робочої сили та гуманістичні підходи, що притаманні діяльності лікаря. На теперішній час проблемі управлінні системою охорони здоров'я не присвячено достатньо уваги в наукових джерелах з економіки та державного управління.

2. **Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Слід визначити, що в університетах та наукових установах надруковано підручники з організації медицини, які орієнтовані на навчальний процес. Серед авторів, що присвятили дослідження темі державного управління у сфері управління соціальними процесами та охорони здоров'я слід визначити І.Л. Сазонця [2; 3; 6] та Н. Солоненко [5]. Матеріали на які опирались автор при підготовці поданого дослідження відносяться до існуючої законодавчої та нормативної бази. Крім того при підготовці анкети стандартизованого інтерв'ю автор спирався на методологічні та науково-методичні підходи в дослідженні соціальних процесів, що були висвітлені у монографії Сазонця О.М., Саричева В.І. «Міжнародні організації в управлінні людським розвитком: глобалізаційний вимір» [4], монографії Сазонця І.Л. «Фінансові механізми пенсійної системи України в умовах трансформації світової економіки» [2], монографії Сазонця І.Л., Гладченка А.Ю., Гессена А.Є «Соціально-економічні детермінанти глобальної рівноваги» [3], монографії Безтелесної Л.І. «Соціальний концепт суспільних та економічних процесів національного розвитку» [6], підручника М.М. Білинської «Державне управління реформуванням системи охорони здоров'я в Україні» [1].

3. **Мета статті.** Головною метою проведеного дослідження було виявлення найбільш дієвих шляхів та форм організації забезпечення прав громадян України на отримання медичної допомоги із

застосуванням ринкових механізмів та в той же час високого ступеня їх соціальної захищеності шляхом надання якісної та доступної медичної допомоги. Окремі положення статті проілюстровано рисунками, що побудовані за матеріалами анкети.

4. **Виклад основного матеріалу.** З метою проведення дослідження було організовано опитування пацієнтів Рівненської обласної клінічної лікарні, що стосувалося виявлення шляхів реформування соціальної сфери та системи управління охорони здоров'я в Україні. В дослідженні приймали дослідження експерти, що працюють в Рівненській обласній клінічній лікарні. Всього було опитано 200 осіб – пацієнтів лікарні, серед яких осіб, що отримали вищу освіту – 143, що складає 71% експертів. Серед експертів – працівники, що мають великий стаж роботи, але не мають вищої освіти - закінчили коледж. Така категорія складає 48 осіб, або 25 % від загальної кількості опитуваних. 18 осіб мають середню освіту, що складає 4%. За кваліфікаційної ознакою 26 осіб працюють в сфері менеджменту, що складає 13% від загальної кількості опитуваних, 22 особи – в сфері економіки, що складає 11% від загальної кількості опитуваних, 21 особа – мають інженерну спеціальність, що складає 11% від загальної кількості опитуваних, 19 осіб – педагоги, що складає 10% від загальної кількості опитуваних, 8 осіб – філологи, що складає 4% від загальної кількості опитуваних, 4 особи – лікарі що складає 2% від загальної кількості опитуваних.

За віковою структурою, серед опитуваних превалюють досвідчені фахівці. Вікова група 44-65 років складає найбільшу кількість опитуваних – 65 осіб, або 33% від загальної кількості опитуваних. Вікова група 44-65 років складає 60 осіб, або 30% від загальної кількості опитуваних. Вікова група 25-44 роки налічує 31 осіб, що складає – 16%, а найстарша вікова група – 65 та більше років налічує 44 особи, що складає 21% від загальної кількості опитуваних.

Перший пункт анкети (рис. 1) було присвячено визначенню пріоритетів в формуванні системи державного управління охороною здоров'я.

До головних пріоритетів в цій сфері опитування віднесли наступні: п. 1.8. – «підтримка закладів охорони здоров'я з боку міжнародних організацій» – 54 особи, що

складає 27% від загальної кількості опитуваних, п. 1.4. – «підхід до охорони здоров'я та фізичної культури як процесу, що має самостійну цінність, як до важливої складової загальної культури людства, а не лише як до умови покращення продуктивних здібностей людей» – 45 осіб, що складає 23% від загальної кількості опитуваних, п. 1.5. – «визначення високої значущості невиробничої активності жінок у суспільстві та підвищення їх статусу» – 34 особи, що складає 17% від загальної кількості опитуваних, п. 1.11 – «поліпшення здоров'я населення засобами фізичної культури та спорту» – 22 особи, що складає 11% від загальної кількості опитуваних.

Найменшу кількість позитивних відповідей «важливо» з цього питання зібрали такі варіанти відповідей, як 1.6 – «надання пріоритетності тим секторам, які сприяють підвищенню якості життя, не впливаючи, однак, безпосередньо на виробництво доходу (оздоровлення населення, фізична культура, житлове будівництво. Охорона навколишнього середовища, санітарія, тощо)», п. 1.1. – «акцентування уваги на активності людей як суб'єктів процесу розвитку економіки та держави», п. 1.2. – «увага не лише до реальних, або потенційних працівників, а до всіх людей загалом, враховуючи непрацевдатних», п. 1.9 – «розвиток системи корпоративної соціальної відповідальності».

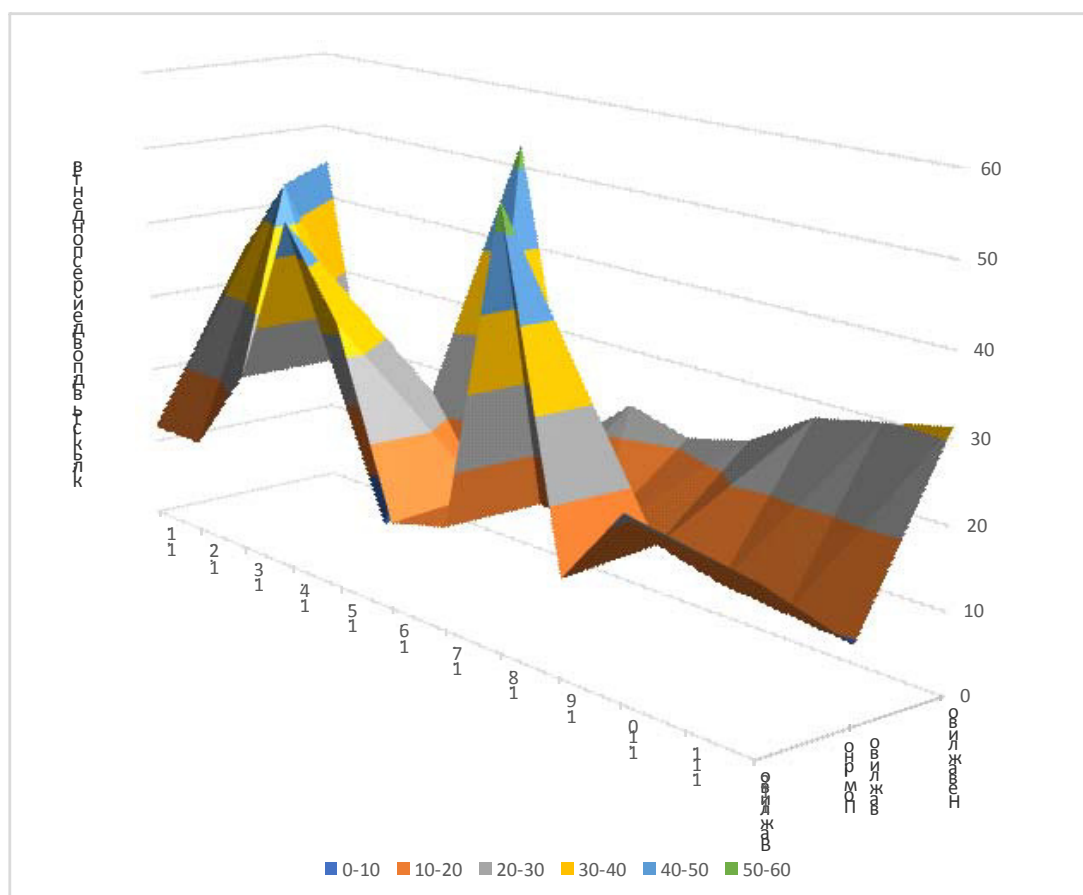

Рис. 1. Відповіді респондентів на запитання «Визначте, будь ласка, пріоритети в формуванні системи державного управління охороною здоров'я?»

Друге питання анкети (рис. 2) стосувалося національних та міжнародних інституцій, які впливають на систему охорони здоров'я України. Серед таких інституцій експерти визначили наступні: п. 2.18 – «міжнародні спортивні організації» – 86 осіб, що складає 43% від загальної кількості опитуваних, п. 2.17 – «Всесвітня організація охорони здоров'я» – 81 особа, що складає 41%

від загальної кількості опитуваних, п. 2.15 – «Всесвітня організація інтелектуальної власності» – 73 особи, що складає 37% від загальної кількості опитуваних, п. 2.14 – «міжнародна організація праці» – 68 осіб, що складає 34% від загальної кількості опитуваних. Найменше впливають на систему охорони здоров'я в Україні за відповідями експертів п. 2.11 – «Церква», п. 2.9 – «Армія»,

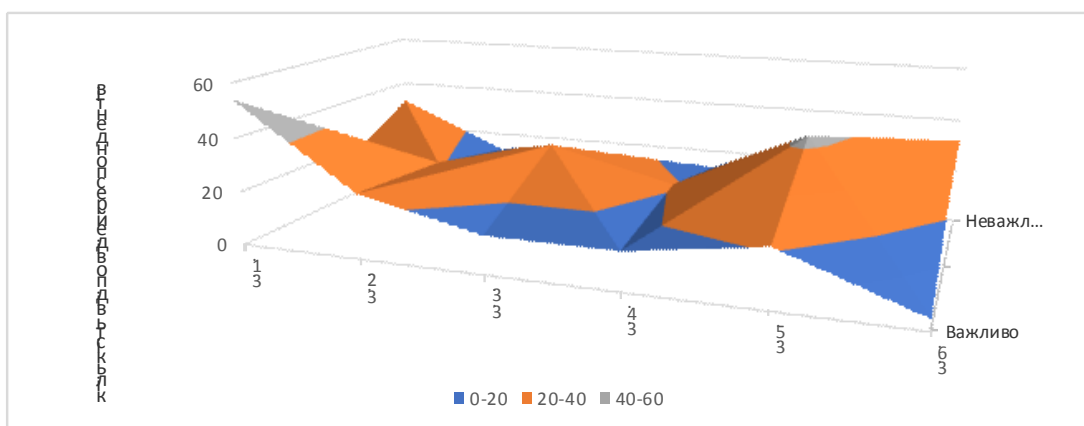

Рис. 3. Відповіді респондентів на запитання «Визначте, будь ласка, ступінь важливості вирішення таких проблем, що перешкоджають розвитку системи охорони здоров'я»

До пунктів, що набрали найбільшу кількість відповідей як важливі відносяться наступні: п. 4.6 – «обмеженні матеріальні ресурси населення» – 54 особи, що складає 27% від загальної кількості опитуваних, п. 4.7 – «відсутність кваліфікованих тренерів-інструкторів у спортивних організаціях – 44 особи, що складає 22% від загальної кількості опитуваних. По цьому питанню був великий відсоток відповідей в категорії «помірно важливо» – п. 4.9 – «обмежене фінансування з боку держави» – 54 особи, що складає 27% від

загальної кількості опитуваних та п. 4.8 – «недостатній рівень запровадження міжнародного досвіду» – 43 особи, що складає 22% від загальної кількості опитуваних. До пропозицій, що набрали найбільшу кількість «неважливо» відносяться: п. 4.1 – «проблеми законодавчого характеру» – 32 особи, що складає 16% від загальної кількості опитуваних та п. 4.3 – «недостатній рівень підтримки з боку центральної влади» – 15 осіб, що складає 6% від загальної кількості опитуваних.

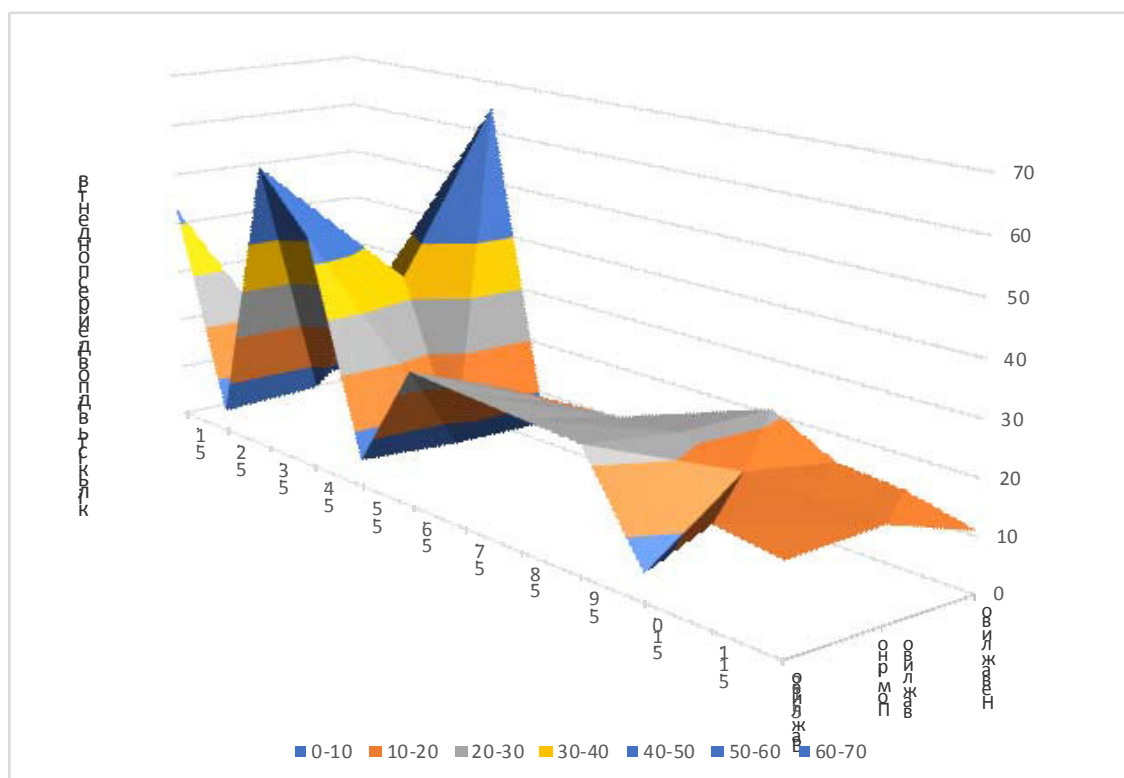

Рис. 4. Відповіді респондентів на запитання «Оцініть, будь ласка, необхідність товарів та послуг, придбання яких викликає проблеми у людей з вадами здоров'я»

До групи питань, які стосувалися соціальних сфер, що наближенні до системи управління охороною здоров'я слід віднести і наступне п'яте питання: «Оцініть, будь ласка, необхідність товарів та послуг, придбання яких викликає проблеми у людей з вадами здоров'я» (рис. 4). Останнім часом в нашій державі та нашому суспільстві багато робиться для людей з вадами здоров'я, обмеженими можливостями, тому експерти дуже добре орієнтувалися в цьому питанні і надали кваліфіковані відповіді. До найважливіших проблем, які виникають з придбанням товарів або надання послуг такою категорією людей експерти визначають: п. 5.3 – «спеціалізоване лікування в стаціонарі» – 56 осіб, що складає 28% від загальної кількості опитуваних, п. 5.4 – «відвідування занять лікувальної фізкультури» – 45 осіб, що складає 23% від загальної кількості опитуваних, п. 5.1 – «медичні препарати» – 43 особи, що складає 22% від загальної кількості опитуваних. До «помірно важливих» експерти віднесли п. 5.9 – «автомобіль» – 21 особа, що складає 11% від загальної кількості опитуваних, п. 5.8 –

«медичне обслуговування вдома» – 20 осіб, що складає 10% від загальної кількості опитуваних, п. 5.7 – «працевлаштування» – 19 осіб, що складає 20% від загальної кількості опитуваних, пункт 5.6 – «здобуття освіти», що складає 10% від загальної кількості опитуваних.

Відповідаючи на шосте запитання анкети щодо оцінки важливості окремих передумов формування системи охорони здоров'я в Україні (рис. 5), експерти визначили наступні важливі пріоритети: п. 6.4 – «підвищення санітарної культури населення» – 45 осіб, що складає 23% від загальної кількості опитуваних, п. 6.3 – «ефективна охорона навколишнього середовища» – 43 особи, що складає 22% від загальної кількості опитуваних, п. 6.6 – «поліпшення профілактичної роботи» – 33 особи, що складає 17% від загальної кількості опитуваних.

Серед пунктів відповідей на це питання до «неважливих» експерти віднесли п. 6.2 – «поліпшення медико-демографічної ситуації» та п. 6.5 – «формування здорового способу життя засобами фізичної культури та спорту».

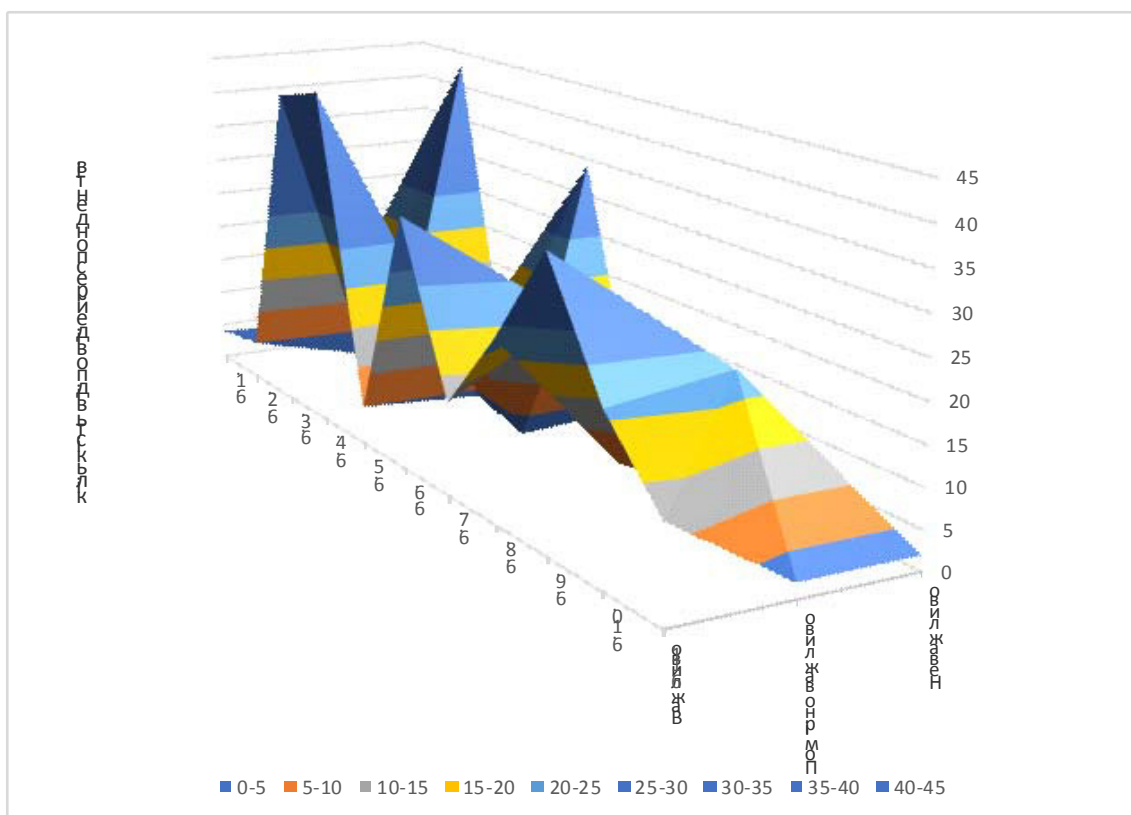

Рис. 5. Відповіді респондентів на запитання «Оцініть, будь ласка, важливість окремих передумов формування системи охорони здоров'я»

В процесі відповіді на наступне сьоме запитання анкети «Визначте, будь ласка, пріоритетність напрямів реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я» (рис. 6)

експерти оцінили як «важливі» такі пріоритети як: п. 7.5 – «оптимізація мережі установ охорони здоров'я» – 43 особи, що складає 22% від загальної кількості опитуваних, п. 7.1 – «усунення фрагментації ресурсів охорони здоров'я» – 32 особи, що складає 16% від загальної кількості опитуваних, п. 7.3 – «покращення матеріально-технічного забезпечення закладів охорони здоров'я» – 32 особи, що складає 16% від загальної кількості опитуваних.

Цей же пріоритет експерти віднесли до категорії «помірно важливо». Також 32 особи – що складає 16% від загальної кількості опитуваних, відзначили цю відповідь. Разом це складає 64 особи, що становить 34% від загальної кількості опитуваних. Також відзначили напрям реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я «реорганізація лікарень у самостійні некомерційні муніципальні установи» 32 особи, що складає 16% від загальної кількості опитуваних.

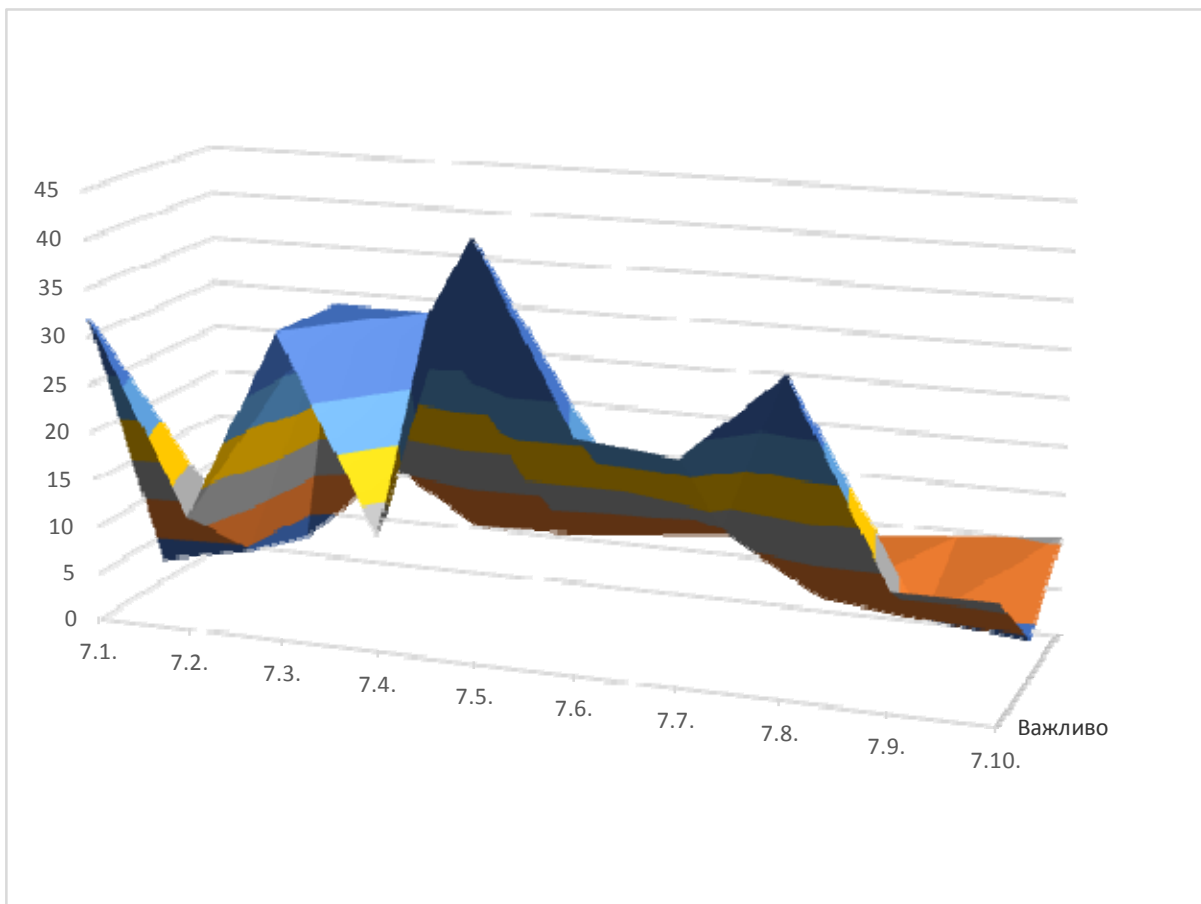

Рис. 6. Відповіді респондентів на запитання «Визначте, будь ласка, пріоритетність напрямів реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я»

Фізична культура та спорт є спорідненою галуззю до охорони здоров'я, важливою складовою соціальної роботи в суспільстві, на підприємстві з окремими групами населення. Розвиток цієї сфери в державі дасть можливість зменшити навантаження на систему охорони здоров'я, зробити суспільство здоровим, а економіці отримати додаткову вигоду за рахунок підвищення якості робочої сили. Тому останнє питання дослідження було сформульовано наступним чином: «Визначте, будь ласка,

пріоритетність напрямів формування здорового способу життя засобами фізичної культури та спорту». Із запропонованих відповідей респонденти визначили як «важливі» наступні: п. 8.3 – «вдосконалення діяльності управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні» – 43 особи, що складає 22% від загальної кількості опитуваних, 8.7 – «впровадження іноземного досвіду формування здорового способу життя засобами фізичної культури та спорту» – 32 особи, що складає 16% від загальної

кількості опитуваних, п. 8.10 – «навчання молоді щодо застосування технологій здоров'язберігаючої поведінки» – 32 особи, що складає 16% від загальної кількості опитуваних.

Найбільша кількість експертів визначила наступні напрями формування здорового способу життя засобами фізичної культури і спорту як «неважливі»: п. 8.7 – «підвищення рівня рухової активності населення під час навчання», п. 8.6 – «запровадження принципів маркетингу в діяльності спортивних організацій», п. 8.4 – визначення пріоритетів та головних завдань розвитку фізичної культури та спорту в Україні.

5. **Висновки.** Таким чином, основними проблемами реформування соціальної системи управління охороною здоров'я в Україні, що потребують оперативного вирішення, ґрунтуючись на думці респондентів, які не є лікарями, а є пацієнтами закладу охорони здоров'я, можна вважати:

- підтримку закладів охорони здоров'я з боку міжнародних організацій
- поширення діяльності міжнародних організацій на територію України;
- розвиток фінансової інфраструктури на ринку фінансових послуг, що надасть можливість розвитку недержавних комерційних форм охорони здоров'я;
- сприяння розширенню матеріальних ресурсів населення;
- розвиток можливостей спеціалізованого лікування в стаціонарі;
- підвищення санітарної культури населення;
- оптимізація мережі установ охорони здоров'я;
- вдосконалення діяльності управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні.

Література:

1. Державне управління реформуванням системи охорони здоров'я в Україні : навч.-наук. вид. / авт. кол. : М. М. Білинська, Я. Ф. Радиш, І. В. Рожкова та ін. ; за заг. ред. проф. М. М. Білинської. – К. ; Львів : НАДУ, 2012. – 240 с.
2. Сазонець І. Л. Фінансовий механізм пенсійної системи України в умовах

трансформації світової економіки : моногр. – Д. : Вид-во Дніпропет. нац. ун-ту, 2008. – 396 с.

3. Сазонець І. Л. Соціально-економічні детермінанти глобальної рівноваги : монографія / І. Л. Сазонець, А. Ю. Гладченко, А. Є. Гессен. – Рівне : Волин. обереги, 2016. – 352 с.

4. Сазонець О. М., Саричев В. І. Міжнародні організації в управлінні людським розвитком: глобалізаційний вимір – Д. : «Нова ідеологія», 2012. – 252 с.

5. Солоненко І. М. Управління організаційними змінами у сфері охорони здоров'я: монографія / І. М. Солоненко, І. В. Рожкова. – К. : Фенікс, 2008. – 276 с.

6. Соціальний концепт суспільних та економічних процесів національного розвитку [Текст]: Колективна монографія [Безтелесна Л. І., Сазонець І. Л. та ін.] : За наук. ред. д.е.н., проф. Безтелесної Л. І. – Рівне : Волин. обереги, 2016. – 184 с.

References:

1. Public administration in the reform of the health care system in Ukraine: educational sciences. kind. / aut. count : M. M. Bilynska, Y. F. Radysh, I. V. Rozhkova, and others.; per community Ed. prof. M. M. Bilynskoï. – K. ; Lviv : NAPA, 2012. – 240 p.
2. Sazonets I. L. Financial mechanism of the pension system of Ukraine in the conditions of transformation of the world economy: monogr. – D. : View of the city of Dnipropetrovsk nats Un-th, 2008. – 396 p.
3. Sazonets I. L. Socio-economic determinants of global equilibrium: monograph / I. L. Sazonets, A. Yu. Hladchenko, A. Y. Hessen. – Rivne : Volyn. oberehy, 2016. – 352 p.
4. Sazonets O. M., Sarychev V. I. International Organizations in the Management of Human Development: Globalization Dimension – D. : New Ideology, 2012. – 252 p.
5. Solonenko I. M. Management of organizational changes in healthcare: monograph / I. M. Solonenko, I. V. Rozhkov – K. : Phoenix, 2008. – 276 p.
6. The social concept of social and economic processes of national development [Text]: Collective monograph [Beztelesna L. I., Sazonets I. L. etc.]: For sciences. Ed. doctor of sciences, prof. Beztelesnoi L. I. – Rivne : Volyn. oberehy, 2016. – 184 p.